

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

MUSTAFA KİŞİOĞLU BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2014/11491
Karar Tarihi : 8/3/2017

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör Yrd. : Derya ATAKUL
Başvurucu : Mustafa KİŞİOĞLU
Vekili : Av. Derya KİŞİOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, itirazın iptali talebiyle açılan davada yargılamanın uzun sürmesi ile tarafları ve konusu aynı olan iki davada derece mahkemeleri tarafından farklı kararlar verilmesi nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 14/7/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. Alacaklı Banka tarafından başvurusunun da aralarında bulunduğu borçlular aleyhine İzmir 5. İcra Müdürlüğü'nün E.1990/3105 ve E.1990/3107 sayılı dosyalarında icra takibi başlatılmış, itiraz üzerine takip durdurulmuştur.

9. Alacaklı Banka, bazı firmalara yapılan usulsüz ve haksız yem destekleme ödemelerinin bu firmalardan tahsil edilememiş kısmından davalı personelin malen sorumlu olduğunu ileri sürerek başvurucunun da aralarında bulunduğu davalılar aleyhine İzmir 5. İcra Müdürlüğünün E.1990/3105 sayılı dosyasında başlatılan takibe itirazın iptali talebiyle 5/7/1991 tarihinde dava açmıştır. Dava, İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.1991/579 sayılı dosyasına kaydedilmiştir. Mahkemece 13/12/2002 tarihli karar ile Bankanın davacı olma sıfatını taşımadığı gerekçesiyle dava husumet yokluğundan reddedilmiştir. Karar, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin (Daire) 12/11/2003 tarihli ilamı ile Başbakanlık Toplu Konut İdaresi (TOKİ) ile davacı Banka arasında yapılan protokol gereği kredinin dağıtılmasında Bankanın sorumlu olacağına öngörüldüğü, davacı Banka çalışanlarının özensiz davrandığı iddia edildiğinden buna göre inceleme yapılması gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur. Bozma üzerine Mahkemece 10/4/2008 tarihli karar ile Bankanın davacı olma sıfatını taşımadığı gerekçesiyle dava, husumet yokluğundan reddedilmiştir. Karar, Dairenin 12/11/2008 tarihli ilamı ile onanarak kesinleşmiştir.

10. Başvurucunun da aralarında bulunduğu davalılar aleyhine İzmir 5. İcra Müdürlüğünün E.1990/3107 sayılı dosyasında başlatılan takibe itirazın iptali talebiyle 28/6/1991 tarihinde dava açılmış; dava, İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.1991/568 sayılı dosyasına kaydedilmiştir. Mahkemece 30/5/2002 tarihinde davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Karar, Dairenin 27/3/2003 tarihli ilamı ile bozulmuştur. Bozma üzerine Mahkemece 6/4/2006 tarihli karar ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Temyiz üzerine karar, Dairenin 26/6/2008 tarihli ilamı ile başvurucu lehine reeskont faizi yerine yasal faize hükmedilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur. Bozma üzerine Mahkemece 18/12/2012 tarihli karar ile davanın kısmen kabulü ile başvurucu aleyhindeki takibin 62,09 TL işlemiş faiz üzerinden devamına karar verilmiştir. Davacı Bankanın temyizi üzerine karar, Dairenin 30/4/2014 tarihli ilamı ile onanmıştır. Onama ilamı başvurucuya 30/6/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

11. Mahkemenin 8/3/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

12. Başvurucu 28/6/1991 tarihinde itirazın iptali talebiyle İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesinde aleyhine açılan davada yargılamanın uzun sürdüğünü belirterek makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

13. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir nedeni de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

14. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise

Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğeri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

15. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğeri*, §§ 41-45).

16. Anılan ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda 22 yıl 10 aylık yargılama süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

17. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Diğer Şikâyetler Yönünden

18. Başvurucu; alacaklı Banka tarafından İzmir 5. İcra Müdürlüğü'nün E.1990/3105 ve E.1990/3107 sayılı dosyalarında aleyhine icra takibi başlatıldığını, itiraz üzerine takibin durdurulduğunu, alacaklı Banka tarafından E.1990/3105 sayılı icra dosyasına yapılan itirazın iptali talebiyle 5/7/1991 tarihinde İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesinde, E.1990/3107 sayılı icra dosyasına yapılan itirazın iptali talebiyle de 28/6/1991 tarihinde İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesinde aleyhine dava açıldığını belirtmiştir. Başvurucu; İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesinde açılan davada 10/4/2008 tarihli karar ile davanın reddine karar verildiğini ve bu kararın Dairenin 12/11/2008 tarihli ilamı ile onanarak kesinleştiğini, İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesinde açılan davanın ise 18/12/2012 tarihli karar ile kısmen kabulüne karar verilerek bu kararın da onandığını, tarafları ve konusu aynı olan iki davada derece mahkemeleri tarafından farklı kararlar verildiğini belirterek Anayasa'nın 17., 35. ve 36. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirilmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun ihlal iddiaları bir bütün olarak adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

19. Bireysel başvurunun ikincil olma niteliğinin bir sonucu olarak olağan kanun yollarında ve mahkemeler önünde ileri sürülmeyen iddialar ile bu mahkemelere sunulmayan bilgi ve belgeler bireysel başvuru konusu edilemez (*Bayram Gök*, B. No: 2012/946, 26/3/2013, § 20).

20. Somut olayda başvurunun da aralarında bulunduğu davalılar aleyhine İzmir 5. İcra Müdürlüğü'nün E.1990/3107 sayılı dosyasına yapılan itirazın iptali talebiyle 28/6/1991 tarihinde dava açılmış, dava İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.1991/568 sayılı dosyasına kaydedilmiştir. Mahkemece 18/12/2012 tarihli karar ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Anılan kararın davacı Banka tarafından temyiz edildiği, başvurunun temyiz talebinde bulunmadığı tespit edilmiş ve Dairece 30/4/2014 tarihinde kararın onandığı belirlenmiştir. Bu itibarla başvurunun ihlale neden olduğunu ileri sürdüğü iddiayı yargılama sürecinde dile getirmediği, bu iddiasına ilişkin bilgi veya belge sunmadığı ve böylece başvuru yollarını usulüne uygun tüketmediği anlaşılmaktadır.

21. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

22. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Esas inceleme sonunda, başvuru hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

23. Başvurucu, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin maddi veya manevi tazminat talebinde bulunmamıştır.

24. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

25. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA, OYBİRLİĞİYLE,

2. Adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin diğer şikâyetlerin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

D. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuru Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesine (E.2010/287, K.2012/327) GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 8/3/2017 tarihinde karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Başvuru Numarası : 2014/11491

Karar Tarihi : 8/3/2017

KARŞIOY GEREKÇESİ

Davanın somutunda, alacaklı banka tarafından, aynı banka çalışanı olan başvuru hakkında haksız kredi kullandırmadan malen sorumlu olduğu iddiasıyla, iki ayrı icra takibi yapılmış; bunlardan ilki hakkında başvuru yapanın yaptığı itiraz üzerine takip durmuş, ancak Banka'nın açtığı itirazın iptali davasında davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, başvuru yapanın temyizi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesince hüküm bozulmuş, yeniden yapılan yargılamada davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, başvuru yapanın temyizi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesince hüküm tekrar bozulmuş, yeniden yapılan yargılamada tekrar davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, bu kararın davacı banka ve başvuru tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesince hüküm onanmıştır. Başvuru hakkında aynı hukuki nedenle yapılan ikinci icra takibinde ise başvuru yapanın takibe itirazı nedeniyle takip durmuş, ancak Banka'nın açtığı itirazın iptali davasında, bir başka mahkemece, davacı Banka'nın davacı olma taraf sıfatını taşımadığı gerekçesiyle "davanın husumet yokluğundan reddine" karar verilmiş, Yargıtay 4. Hukuk Dairesince hükmün bozulması sonrasında aynı mahkemece yapılan inceleme sonunda yeniden davanın "husumet yokluğu nedeniyle reddine" karar verilmiş, vaki temyiz üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesince bu kez anılan hüküm onanmıştır.

Görüldüğü üzere, aynı hukuki nedene dayalı olarak Banka tarafından aynı kişiye (başvurucuya) karşı yapılan icra takipleri sonunda, iki farklı mahkemeden ilki, ilgili Banka'nın davada taraf ehliyeti olmadığını belirterek "husumet yokluğundan davanın reddine" karar vermiş ve bu hüküm Yargıtay 4. Hukuk Dairesince sonuçta onanmış; ikinci mahkemece ise işin esasına gidilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiş ve bu karar da Yargıtay 4. Hukuk Dairesince sonuçta onanmıştır. Dolayısıyla adaletin tecellisi bakımından kabulü mümkün olmayan bir görünüm ortaya çıkmıştır. Başvuru yapanın husumet yönünden davanın reddi sonucunu doğuran davada son kararı temyiz etmeyip, ilgili Banka'nın temyizi sonucu hükmün aynı Yargıtay Dairesince onanmasının, bu kabulü mümkün olmayan sonucu değiştirmeyeceği izahı varededir. Aynı temyiz merciinin, aynı hukuki olaya ilişkin olarak aynı kişi (başvuru) hakkında verdiği bu farklı kararlar dolayısıyla çıkan sonucun "adil yargılama" ilkesine uygun düşeceği söylenemeyeceği gibi, tesadüfe bağlı adalet tecellisinin yine bu kavramla örtüşmeyeceği kuşkusuzdur. Öte yandan, başvuru yapanın bu kararlardan birini temyiz etmemesinin de bu sonucu değiştirir mahiyeti bulunmamaktadır. Çünkü, karşı tarafın (davacı Banka'nın) vaki temyizi ile dosya yine temyiz incelemesine tâbi tutulmuş ve hüküm kesinleşmiş olduğundan; başvuru yapanın bu yola başvurmaması hali, adil yargılama hakkı yönünden "başvuru yollarının tüketilmemesi" şeklinde değerlendirilemez.

Açıklanan nedenlerle, adil yargılama ilkesinin ihlâl edildiği kanaatine vardığımdan, bu yönde bir karar verilmesi gerektiği değerlendirilmesiyse, Sayın çoğunluğun başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle başvuru kabul edilemez olduğuna dair kararına katılmıyorum.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR